

Sygn. akt II CSK 601/17

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku "[...] Fabryka [...]" Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w likwidacji z siedzibą w K.

przy uczestnictwie Prokuratora Prokuratury Okręgowej w O.

o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego rejestru przedsiębiorców,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 8 listopada 2018 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 19 maja 2017 r., sygn. akt XIII Ga [...],

**uchyła zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Ł. postanowieniem z dnia 19 maja 2017 r. oddalił apelację wnioskodawcy „[...] Fabryki [...]” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w K. od postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 12 października 2016 r. oddalającego wniosek o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego rejestru przedsiębiorców.

Wnioskodawca - „[...] Fabryka [...]” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w K. wystąpił o wpisanie tej spółki - zarejestrowanej w Rejestrze Handlowym B - do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Jako dokumenty mające stanowić podstawę wpisu wnioskodawca przedłożył m.in. protokoły nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników z dnia 7 grudnia 2015r. oraz z dnia 15 stycznia 2016 r.

Na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników zwołanym przez kuratora, w dniu 7 grudnia 2015 r., w którym uczestniczyli następcy prawni wspólnika E. S., reprezentujący 21 % udziałów, podjęto uchwałę o rozwiązaniu spółki i powołaniu likwidatora spółki w osobie P. W. oraz uchwalono tekst jednolity umowy spółki dostosowując jej treść do wymogów kodeksu spółek handlowych. Na kolejnym nadzwyczajnym zgromadzeniu zwołanym przez likwidatora wspólnicy podjęli uchwałę o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., o zatwierdzeniu sprawozdania likwidatora za okres od 7 do 31 grudnia 2015 r., udzielono likwidatorowi absolutorium z wykonywania obowiązków, podjęto również uchwałę o przeznaczeniu zysku za rok obrotowy 2015. Podjęto też uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego do 5.000 zł w trybie art. 260 k.s.h., a więc przeznaczając na pokrycie podwyższonej wartości nominalnej 100 udziałów część kapitału zapasowego utworzonego z zysku za rok 2015. Wartość nominalną udziału określono na 50 zł. Zmieniono również umowę spółki w zakresie siedziby, którą przeniesiono do K. i w zakresie wysokości kapitału zakładowego. Uchwalono tekst jednolity umowy spółki. Wszystkie uchwały podjęto jednogłośnie.

Zawiadomienie o zgromadzeniach zostały wysłane listami poleconymi znanym spadkobiercom, następcom prawnym wspólnika E. S., natomiast co do reszty wspólników - na ostatnie adresy wynikające z istniejących dokumentów spółki. Ponadto o zwołaniu zgromadzenia na dzień 7 grudnia ogłoszono także w Monitorze Sądowym i Gospodarczym z dnia 13 listopada 2015 r.

W ocenie Sądu Okręgowego powyższe uchwały nie stanowią podstawy do dokonania żądanego wpisu, gdyż zostały podjęte podczas zgromadzenia, o którym zostało powiadomionych, jak określono, jedynie 21 % wspólników.

Skarga kasacyjna wnioskodawcy od postanowienia Sądu Okręgowego zawiera zarzut naruszenia art. 187 § 1 zd. 2 k.s.h., art. 238 § 1 w zw. z art. 188 § 1, 184 § 2 i 187 § 1 zd. 2 k.s.h., art. 164 § 3 k.s.h., i zmierza do uchylenia tego postanowienia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

W sprawie chodzi o wpisanie spółki zarejestrowanej w Rejestrze Handlowym B do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, przy czym stosownie do treści art. 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. 1997, Nr 121, poz. 770 ze zm., dalej: „przepisy wprowadzające”), wnioskodawca obowiązany był na mocy tej ustawy do złożenia stosownego wniosku o wpis. W myśl art. 9 ust. 2 przepisów wprowadzających do czasu rejestracji, zgodnie z przepisami ustawy, o której mowa w art. 1, tj. ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2015 r., zachowują moc dotychczasowe wpisy w rejestrach sądowych. Przy czym, aktualność zapisów dotychczasowych rejestrów była przesuwana w czasie. Początkowo ustawodawca określił, że wniosek o wpis do rejestru przedsiębiorców należy zgłosić najpóźniej do dnia 31 grudnia 2003 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 114, poz. 1194), kolejno: do dnia 31 grudnia 2005 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 1, poz. 2), nie dłużej niż do 31 grudnia 2013 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 106, poz. 671), wreszcie do dnia 31 grudnia 2015 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1622). Podmioty podlegające obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, które były wpisane do dotychczasowego rejestru sądowego (rejestru handlowego) na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie przepisów

wprowadzających i które do dnia 31 grudnia 2015 r. nie złożyły wniosku o wpis do rejestru, uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 r.

Po myśli art. 9b ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 1 przepisów wprowadzających, jeżeli spółka - wpisana przed wejściem w życie tej ustawy do prowadzonego wówczas rejestru handlowego - złoży wniosek o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego, sąd rejestrowy obowiązany jest zbadać w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością m.in. prawidłowość zwołania zgromadzenia wspólników oraz powołania składów osobowych organów tych spółek, jak również prawidłowość nabycia lub objęcia udziałów.

Według utrwalonego orzecznictwa sąd rejestrowy nie pełni tylko roli technicznej, nie może więc wpisywać wszelkich zgłoszonych danych, tylko dlatego, że są to dane przewidziane prawem (por. orzeczenie Izby Pierwszej SN z dnia 16 listopada 1928 r. C. 2184/27, OSP 1929, poz. 227, postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 1990 r. III CRN 93/90, M. Prawn. 2014, nr 13, s. 703; uchwały SN z dnia 15 marca 1991 r. III CZP 13/91, OSNC 1991, nr 7 poz. 77 oraz z dnia 12 stycznia 2001 r. III CZP 44/00, OSNC 2001, nr 5, poz. 69). Sąd rejestrowy winien załączone dokumenty zbadać i stwierdzić na użytek prowadzonego postępowania, że konkretna uchwała została podjęta w okolicznościach, albo zgodnych z prawem albo z prawem niezgodnych i to w takich rozmiarach, że jest ona nieważna (por. uchwałę SN z dnia 22 września 1993 r. III CZP 118/93, OSNC, 1994, nr 5, poz. 99; postanowienie SN z dnia 5 maja 2005 r. IV CK 18/05).

W świetle przedstawionego orzecznictwa Sądu Najwyższego zarzuty skargi kasacyjnej dotyczące kognicji sądu rejestrowego na tle art. 9b ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 1 przepisów wprowadzających nie znajdują uzasadnienia. W szczególności, że Sąd rejestrowy nie miał uprawnień do badania złożonego wniosku oraz zawartych w nim danych.

Sądy obu instancji uznały, że „[...] Fabryka [...]” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością mimo, że faktycznie nie prowadziła działalności gospodarczej od około 70 lat, to nie utraciła bytu prawnego i mogła zostać reaktywowana przez spadkobierców byłych wspólników, w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy kodeksu spółek handlowych, co wynika z treści art. 612 k.s.h. Ponadto, że

zgromadzenia wspólników z dnia 7 grudnia 2015 r. oraz z dnia 15 stycznia 2016 r. zostały zwołane w sposób nieprawidłowy, w ocenie Sądu Okręgowego z tej przyczyny, iż nie zostało o nich powiadomionych 79 % wspólników. Do ich powiadomienia nie doszło bowiem przez wysłanie zawiadomień na ostatnie adresy wspólników wynikające z istniejących dokumentów spółki. Nie stwierdził jednak przy tym jednoznacznie Sąd, że uchwały z dnia 7 grudnia 2015 r. oraz z dnia 15 stycznia 2016 r., z których wywodzone są konsekwencje rejestrowe, zostały podjęte w okolicznościach z prawem niezgodnych w takich rozmiarach, że są one nieważne.

Trzeba zauważyć, że ważność uchwał podjętych na zgromadzeniach w dniach 7 grudnia 2015 r. oraz 15 stycznia 2016 r., nie została zakwestionowana w drodze stosownego powództwa wniesionego przez Prokuraturę na podstawie m.in. art. 9b ust. 3 i 4 przepisów wprowadzających. Zgodnie z tymi przepisami prokuratorowi przysługuje wytoczenie powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia wspólników w przypadku jej sprzeczności z ustawą w terminie 6 miesięcy od dnia doręczenia mu uchwały, co w przypadku wniosków dotyczących wpisu uchwały do rejestru spółek zawiązanych przed dniem 1 września 1939 r. następuje z urzędu, a prokurator jest uczestnikiem postępowania.

Niepodobna też pominąć, że spadkobiercy zmarłego wspólnika z momentem otwarcia spadku nie stają się automatycznie wspólnikami spółki z o.o., zaś uprawnionymi z udziału lub udziałów w spółce, w rozumieniu art. 184 § 1 k.s.h., są tylko ci spadkobiercy, którzy mają uregulowane kwestie dziedziczenia, tj. legitymujący się postanowieniem sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub notarialnym potwierdzeniem dziedziczenia, na co wskazuje treść art. 187 § 1 k.s.h. Kurator spółki o zwołaniu zgromadzenia wspólników niewątpliwie winien był zatem zawiadomić tych spadkobierców każdego ze wspólników, którzy legitymowali się postanowieniami o stwierdzeniu nabycia spadku lub notarialnymi poświadczeniami dziedziczenia, o których wiedział. Wymaganie, aby kurator ustalił wszystkich spadkobierców, również tych, którzy nie uregulowali kwestii dziedziczenia, nie tylko nie znajduje oparcia w przepisach prawa ale w praktyce może okazać się niewykonalne. Dotyczy to zwłaszcza takich sytuacji, gdy nie wchodzi w grę

dziedziczenie ustawowe lecz dziedziczenie testamentowe, np. przez osoby nie będące członkami rodziny zmarłego wspólnika, czy też doszło do wydziedziczenia osób należących do kręgu spadkobierców ustawowych.

Nie można zaś zaakceptować poglądu, który legł u podłoża zaskarżonego postanowienia, że w świetle art. 184 i 187 k.s.h. kurator spółki, w przypadku braku organów spółki i śmierci wszystkich jej wspólników (sytuacja taka może dotyczyć nie tylko spółki założonej przed II wojną światową, ale i współcześnie, gdy np. wszyscy wspólnicy zginą w wypadku komunikacyjnym), powinien ustalać pełny krąg spadkobierców tych wspólników, a nawet dalszych spadkobierców i ich zawiadomić o zgromadzeniu. W sprawie w przypadku dalszych spadkobierców N. W., M. A., A. M., A. C., E. P. i J. P. byłoby to co najmniej wysoce utrudnione, czy wręcz niemożliwe.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w postanowieniu.